

ВІДГУК
офіційного опонента,
кандидата філологічних наук, доцента Лазебної Наталії Валеріївни
на дисертацію Шкамарди Оксани Андріївни
«ПОЗИЦІЮВАННЯ СУБ'ЄКТА ДИСКУРСИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В АНГЛОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТ-БЛОЗІ»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
(спеціальність 10.02.04 – германські мови)

Глобальний вербокреативний простір буття сучасників визначає новітні модули їхньої взаємодії, і цифровізована англomовна площа перетворюється на ресипрокальний фон авторсько-реципієнтних інтенцій, які реалізуються динамічно та ефективно. Існування Людини на межі реальності та віртуальності поступово зміщує антропоцентричний фокус сучасних лінгвістичних розвідок у бік соціодигіталізованої перспективи, де на перший план виходить взаємодія «Людина-Машина». Відбувається певна дистиліяція такого типу інтеракції, і такі поняття як «комп'ютерно-опосередкована комунікація», «комп'ютерний дискурс», «Інтернет-спілкування» тощо вже не є вичерпними та потенційно-потужними, щоби описати інноваційні лінгвальні прояви Людини у світі Машини. Блогосфера і є тим самим виокремленим раціональним зерном та ефективним інструментом, який використовують сучасні комуніканти для самореалізації, мультимодального інфлюенсу та екстраполяції особистісно-орієнтованих настанов на універсального реципієнта, зумовлюючи **актуальність** наукової розвідки Шкамарди Оксани Андріївни.

Застосовуючи дигітальні інструменти, які використовуються для вивчення актуальних соціокультурних репрезентацій у блогах, науковці підкреслюють мультирівневі лексичні особливості, мультимодальні засоби аранжування, стилістичні вербокреації, поміж іншого, як релевантні та валідні тригери блоготворення [Myers, 2010; Pavalanathan, 2017; Sholikhahh 2019; Simaki, 2020; Thurlow&Mroczek, 2011; Ushchyna, 2020]. Варіювання монологічного викладу із полілогічним комунікативним реципієнтним

континуумом, справді, є безмежним лінгвокреативним універсумом із дієвим самопороджуючим арсеналом вербальних та невербальних засобів.

Наукова новизна дослідження вбачається у блогосфері як хайлайту сучасної англomовної лінгвокультури, яку дослідниця детально вивчає, фокусуючись на поступовому розгортанні віртуальної діяльності індивідів, проєкуючи їх мовленнєві особливості на соціодигіталізоване буття у авторських динамічних мовленнєвих слотах, – блогах. Дисертантка доцільно корелює свої міркування із ідентифікованими тенденціями цифровізованої сучасності, де, на думку авторки: «...самопрезентація у сучасних соціальних мережах підсилюється можливістю демонструвати власні фото, що надає їй [Людині] риси нарцисизму» [с. 143], відповідно, і динамічний простір роле-змінювальних опцій блогерів свідчить про необмежений характер суб'єктивованості позиціювання та її англomовного прояву. Структуроване представлення ефективних стратегій блоготворення із суб'єктно-орієнтованою домінантою дозволяє авторці довести тезу про те, що «конверсаційна структура інтернет-блогу у загальних рисах збігається зі структурою персонального наративу» [с. 153].

Теоретичне значення праці. Одержані результати аналізу слугують певним внеском в германістику, дискурсологію, лінгвістичну генологію, соціолінгвістику, лінгвостилістику, комунікативну та мультимодальну лінгвістику.

Практична цінність отриманих результатів дослідження полягає в можливості їхнього використання в навчальній роботі ЗВО, зокрема: а) у лекційних нормативних курсах, таких як "Загальне мовознавство", "Стилістика", "Теорія мовленнєвої комунікації"; б) у курсах за вибором "Інтернет-лінгвістика", "Віртуальне жанрознавство", "Мистецтво блогінгу", "Цифрова та медіаграмотність" тощо; в) під час підготовки навчальних і методичних посібників із досліджуваної проблематики; г) у науково-дослідницькій роботі студентів та аспірантів.

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано його мету і завдання, зазначено об'єкт, предмет, матеріал і методологічний апарат дослідження, окреслено теоретичне і практичне значення отриманих результатів, розкрито наукову новизну дослідження, вказано на зв'язок теми дисертації з науковою проблематикою кафедри, наведено дані щодо апробації результатів; викладено положення, що виносяться на захист. У **першому розділі** окреслено теоретичні засади дослідження позиціонування суб'єкта дискурсивної діяльності в англomовному інтернет-блогі та його інтермедіальності; проаналізовано інтернет-блог у системі віртуального жанрознавства та ідентифіковано як дискурсивне середовище конструювання суб'єктних позицій; висвітлено етапи методики та методології дослідження позиціонування суб'єкта дискурсивної діяльності в англomовному інтернет-блогі. У **другому розділі** досліджено мовленнєву поведінку суб'єктів дискурсивного акту позиціонування в англomовному інтернет-блогі. У **третьому розділі** досліджено комунікативні стратегії позиціонування суб'єкта дискурсивної діяльності в англomовному інтернет-блогі. У **загальних висновках** сформульовано підсумки проведеного дослідження й окреслено перспективи подальшої роботи з цієї проблематики.

Відмінними рисами дисертації є метод пошуку та динамічне співставлення релевантності емпіричного матеріалу завдяки фокусу на резонансовому відзвіті масового адресата, побудові моделі комунікації в персональному інтернет-блогі із детальною ідентифікацією її структурно-змістовних рис, виокремлення таких понять як «бустери» та «хеджі» як основних лінгвальних маркерів епістемічних позицій суб'єктів дискурсивної інтеракції.

Погоджуючись із твердженням авторки про змінену людину «як суб'єкта дискурсивної діяльності в реальному світі», перспективою дослідження є можливість «розширення» створення суб'єктів – блого-інгібіторів та появу суб'єкта-спостерігача. Інформаційний запит від Людини у пошуковій системі надає можливість ознайомитися із контентом публічних блогів, і суб'єкт-

спостерігач/пасивний реципієнт не буде зареєстрованим у блозі анонімним коментатором як гість, а буде лише пасивно «споживати» інформацію, однак, це також, певною мірою, вказує на роль блогерів як глобальних інфлюенсерів, здатних чинити вплив на користувачів мережі Інтернет навіть якщо останні не демонструють своє відношення до блог-контенту.

Апробація результатів дослідження здійснена на 5 міжнародних наукових конференціях. Основні положення й результати дослідження висвітлено в десяти публікаціях, з них: 8 статей у фахових виданнях України; 1 стаття у закордонному науковому виданні, а також двох тезах доповідей на наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій – 5,68 друк. арк.

Визнаючи достоїнства наукової роботи **Шкамарди Оксани Андріївни** та перспективність її основної ідеї, вважаємо за можливе висловити певні **зауваження та побажання**.

1. На стор. 67 дослідниця говорить, що «в умовах онлайн спілкування блогери та їхні читачі позбавлені можливості продемонструвати свої емоції за допомогою жестів, міміки, візуального контакту, інтонації, швидкості та гучності мовлення» [с. 67]. Ця теза викликає певний сумнів адже учасники блогосфери (автори і реципієнти) можуть завантажити будь-який мультимедійний файл, записати аудіокоментар, відеовідповідь тощо. Використання аудіо-візуальних засобів засвідчено у теоретичному базисі дослідження, однак, авторка не аналізує такі засоби у дослідницьких розділах, хоча, на сьогодні, «вбудовані» аудіо-/відеофайли є популярним засобом аранжування блогів, навіть, дискурс відеоблогів або «влогів» знаходить своє відбиття у сучасних лінгвістичних студіях [Celik, 2015; Combe, 2016; Griffith, 2010; Jones, 2019 та інші].
2. На нашу думку, потребує більш детального аналізу роль гіперпосилань у текстах блогів, адже авторка трактує його як «особливу частину тексту, за допомогою якої можна знайти потрібне місце в дописі, перейти на іншу сторінку сайту або на інший сайт, запустити чи завантажити

програму або файл тощо» [с. 67]. Чи не є гіперпосилання макрорівневими надбудовами не тільки у блогах, влогах, але і у дигітальному дискурсі взагалі адже вони і є тими динамічними шаблями, якими і рухається учасник дискурсу? На стор. 143, авторка вже розмірковує над роллю гіперпосилань і говорить про те, що завдяки ним реципієнти блогу мають «змогу переконатися в правдивості наданої...інформації та дізнатися навіть більше» [с. 143]. Чи мається на увазі верифікативна роль гіперпосилань, і як саме вона корелює із ідентифікативно-суб'єктним модусом взаємодії автора та реципієнтів блогу?

3. Емпіричним матеріалом дослідження є тематично-розлогі персоналізовані блоги «...мікроблоги відомих особистостей у мережі «Твітер», «Фейсбук», блоги із саморозвитку, блоги-електронні щоденники, блоги про стиль життя, бізнес-блоги, блоги про подорожі (тревел-блоги), блоги про сімейне життя та блоги про красу (б'юті-блоги)» [с. 65]. Варто було би говорити про блогосферу інфлюенсерів /лідерів думок (opinion leaders), але розмежувати аналіз за тематичними напрямками досліджуваних блогів для виокремлення певної лінії мовленнєвої поведінки блогкреаторів, стратегій і тактик її дискурсивних рефлексій та кореляції із цілепокладальною метою започаткувальника блогу. На нашу думку, термінологічний апарат дослідження, подекуди, вимагає однозначності визначень та чіткішого слідування обраним лінгвістичним термінологічним ідентифікаторам [с. 63]. Визначення «аббревіатури з елементами технократичного письма» можливо іменувати «літерно-цифрові аббревіації», термін, який зустрічався в роботах вітчизняних лінгвістів (Р.К. Махачашвілі, О.М. Головка, Н.В. Лазебної, М.В. Кізіль та інших). Термінологічними дублетами у роботі видаються, також, поняття «нелінгвальні засоби» та «невербальні засоби».

Вищезазначені зауваження і побажання не знижують загальної позитивної оцінки наукової роботи **Шкамарди Оксани Андріївни**, адже мають дискусійний характер та не применшують цінності дисертаційного дослідження, яке відзначається безперечною актуальністю, виконане на високому науковому та теоретичному рівні з використанням сучасних наукових методів.

Вищезазначене дозволяє зробити висновки про те, що дисертація **Шкамарди Оксани Андріївни «Позиціонування суб'єкта дискурсивної діяльності в англomовному інтернет-блогі»** є змістовним, закінченим, самостійним науковим дослідженням, яке характеризується науковою новизною, має теоретичне та практичне значення. Дисертація відповідає вимогам пункту 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19 серпня 2015 р. та №1159 від 30 грудня 2015 р.), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент,

доцент кафедри теорії та практики перекладу
національного університету «Запорізька політехніка»
кандидат філологічних наук, доцент

Н. В. Лазебна

Особистий підпис доц. Н. В. Лазебної засвідчую

Учений секретар

Національного університету «Запорізька політехніка»
кандидат соціологічних наук, доцент

В. В. Кузьмін